

9 Μαΐου 2014

«Δόξα τω Θεώ πάντων ένεκεν»

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Θεολογία και Ζωή / Ορθόδοξη πίστη

Μπορούμε να συγκροτούμε εκκλησίασμα η και κοινωνία «προσώπων», όπως είναι της μόδας να λέγεται, αλλά τι σόι είναι αυτή η κοινωνία, όταν τα πρόσωπα κουβαλούν μαζί τους τον εγωισμό και τη φιλαυτία τους;

Όταν μνημονεύουν μεν τον Θεό, αλλά «περιποιούνται την ιδίαν δόξαν»; Όταν είναι έρμαια συμπλεγμάτων που επινοούν ένα Θεό με τα ίδια συμπλέγματα; Ζούμε ευχαριστιακή ζωή, όταν τελικά μπορούμε να καταστέλλουμε το εγωιστικό θέλημα του προσώπου μας, για να φθάσουμε

πάλι στην ενότητα της ανθρώπινης φύσης, στην οποία τα πρόσωπα περιχωρούνται, στην πραγματική και αρχοντική αγάπη, στο ένα θέλημα, το οποίο προσέλαβε ο Χριστός και το ένωσε με το θείο θέλημα.

Έτσι ώστε να υπάρχει ένας σκοπός, ένα όραμα, μια προοπτική. Καθώς λέει ο Μ. Βασίλειος, «τίποτε δεν χαρακτηρίζει περισσότερο τη φύση μας, από το να κοινωνούμε μεταξύ μας και να αγαπά ο καθένας τον ομοούσιό του». Μη νομίζουμε ότι η Ευχαριστία αυτή καθεαυτήν ως πράξη, η ότι η Εκκλησία αυτή καθεαυτήν ως δομή είναι η Βασιλεία του Θεού, οπότε αυτομάτως γινόμαστε αγγελούδια και θεοί κατά χάριν. Θεία Κοινωνία σημαίνει κοινωνία του Σώματος και του Πνεύματος του Χριστού, πως όμως θα φωτίσει και θα θερμάνει το Πνεύμα, αν δεν βρει η φλόγα του οξυγόνο μέσα στην ψυχή μας; Γι' αυτό λέει ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος «ας μη ξεθαρρεύουμε επειδή γίναμε μια φορά μέλη του σώματος, γιατί η κακία προκαλεί σοβαρή αρρώστια. Η ειλικρίνεια και η καθαρότητα της ψυχής είναι η προϋπόθεση της αληθινής κοινωνίας». Έτσι, η απολυτοποίηση της εξωτερικής συνάξεως, τής ευχαριστιακής τελετής και συμμετοχής, κυοφορεί τον κίνδυνο της τυπολατρείας, δημιουργεί τη λανθασμένη και επικίνδυνη αντίληψη ότι η ίδια η συμμετοχή στο μυστήριο απροϋπόθετα με καθιστά μέλος του Χριστού. Θα τολμήσω να πω το εξής: δεν είναι το μυστήριο που μας σώζει. Μας σώζει ο ίδιος ο Θεός μέσα από τα μυστήρια, κι αυτό σημαίνει ότι ο Θεός προσφέρει τη δυνατότητα και απαιτεί την προσωπική συνάντηση μαζί Του και με όλους τους άλλους στον χώρο της καρδιάς, που είναι το κέντρο της ανθρώπινης ύπαρξης. Για να μπορέσει ο άνθρωπος να ζει ευχαριστιακά, πρέπει να αγωνίζεται να αποκτήσει καθαρή καρδιά, να αγωνίζεται να θεραπευθεί από τα πάθη, που ορθώνονται σαν τείχη ανάμεσα σ' αυτόν και στον Θεό.

Πως όμως δημιουργήθηκαν και πως συντηρούνται αυτά τα πάθη; Όσο ο άνθρωπος απομακρύνεται από τον Θεό, αναζητώντας υποκατάστατο της ζωής που χάνει, καταφεύγει στην ηδονή των αισθήσεων. Και όσο γαντζώνεται από τις αισθήσεις, τόσο περισσότερο αυξάνει το αίσθημα της αυτοσυντήρησης και το φόβο μήπως χάσει αυτά τα παροδικά και ρέοντα, από τα οποία παίρνει τη ζωή και την ευτυχία του. Αποκτά λοιπόν και συντηρεί μια εμπαθή σχέση με την κτίση. Όσο κάνει άξονά του τα πάθη και ζει σε αυτό το φόβο, το φόβο του θανάτου και του μηδενός, τόσο περισσότερο χρησιμοποιεί την κτίση παράλογα, για να εξαγοράσει τη ζωή, για να ικανοποιήσει τις σωματικές αισθήσεις. Μα οι αισθήσεις απαιτούν ολοένα και περισσότερα. Έτσι επινοούνται ανάγκες, και αυτές οι ψεύτικες ανάγκες απαιτούν την αλόγιστη παραγωγή αγαθών, η και την καταστρατήγηση νόμων της φύσης, που επιφέρει την ανισορροπία και καταστροφή. Η τυφλή άνεση και ψεύτικη ασφάλεια της ευμάρειας δέν σταματά εκεί. Γίνεται αιτία όλων των κακών. Λέει ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος, «με τα υλικά υπάρχοντα ο άρχων του κόσμου τη δειλή γενηά περιπαίζει των γηίνων, στρέφοντας τόν ένα κατά του άλλου». Για τη θεραπεία, την

ίαση της ψυχής, χρειάζεται η επιστροφή στην πηγή της ζωής, η συνειδητή προσευχή, και η καλλιέργεια του ασκητικού φρονήματος. Βρίσκεται πράγματι η άσκηση στην ουσία του Χριστιανισμού; Απερίφραστα ναι. Ο απόστολος Παύλος λέει ότι δουλαγωγεί και υποπιάζει το σώμα του. Και ο Χριστός καλεί τον μαθητή του να σηκώσει σταυρό και να τον ακολουθήσει.

Γίνεται ο ίδιος ο Θεός παράδειγμα νηστείας και στέρησης. Ο απόστολος Παύλος μιλά ακόμη για τη σταύρωση της σάρκας και των επιθυμιών η ακόμη και τη νέκρωση των μελών επί της γης. Τούτο αρχικά φαίνεται σαν μια άρνηση της ζωής, σαν αποστρόφη της ύλης και του σώματος. Στην πραγματικότητα όμως σημαίνει ακριβώς το αντίθετο. Με την ασκητική στάση ζωής μαθαίνουμε βαθύτερα αυτό που πράττουμε συμβολικά στην Ευχαριστία. Πως η ύλη, και τα πάντα, είναι δώρο ζωής, και μάλιστα αγιάζεται στη χάρη του Θεού. Η άσκηση σημαίνει κατάφαση της ζωής, του σώματος, των αισθήσεων. Σε κάποιες λειτουργικές ευχές παρακαλούμε τον Θεό να φωτίζει τον νου και να διατηρεί τις αισθήσεις μας από την εμπαθή νέκρωση, δηλαδή από τον θάνατο που προκαλεί στις ίδιες τις αισθήσεις η ικανοποίηση των ορέξεων. Είναι αυτές οι εμπαιθείς επιθυμίες που φθείρουν και νεκρώνουν τον άνθρωπο. Η άσκηση λοιπόν δεν σημαίνει νέκρωση των δυνάμεων και ενεργειών της ψυχής και του σώματος. Για παράδειγμα, ο θυμός και η επιθυμία είναι συστατικά της φύσης μας που δεν μπορούν και δεν πρέπει να νεκρωθούν. Γιατί τότε πώς θα επιθυμήσει κάποιος τον Θεό, η πως θα θυμώσει ενάντια στις όποιες μορφές του κακού η πως θα φιλοτιμηθεί να επιδιώξει το καλό; Εκείνο που επιδιώκει η άσκηση είναι η μεταστροφή της ενέργειας από τον διεστραμμένο προσανατολισμό της προς τον Θεό.

Ας πάρουμε για παράδειγμα το θυμό, το θυμικό μέρος της ψυχής. Στο διεστραμμένο του προσανατολισμό ο θυμός μάχεται για τη διατήρηση των αισθητών πραγμάτων και κτημάτων η είναι μια τελείως συμπλεγματική κατάσταση. Βλέπεις τον σύγχρονο άνθρωπο να θυμώνει υπερβολικά με τα πάντα και να οργίζεται κατά πάντων, και ταυτόχρονα να εκδηλώνει στη ζωή του θλιβερή δειλία η δουλικότητα. Υπάρχει όμως και η σωστή και υγιής χρήση του θυμικού -το γενναίο φρόνημα, η ανδρεία, το νεύρο της ψυχής- που δεν έχει σχέση με αυτό που ονομάζουμε στην τρέχουσα γλώσσα θυμό. Ας πάρουμε τώρα και την επιθυμία.

Η επιθυμία χρησιμοποιεί πρόσωπα και πράγματα για την εγωιστική ικανοποίησή της. Το κριτήριο για τη διάκριση του καλού και του κακού γίνεται η ηδονή και η οδύνη. Είναι απλό. Επιδιώξεις το πρώτο, αποφεύγεις το δεύτερο, χωρίς άλλες αξιολογήσεις και προβληματισμούς —για το θέλημα του Θεού ούτε λόγος να γίνεται. Όσο για τον λόγο, το λογικό μέρος της ψυχής, στην κατάσταση εκτός και μακράν του Θεού υπηρετεί τυφλά αυτό που είναι η αρχή και ουσία της αμαρτίας και αγνωσίας: την υπερηφάνεια.

Σκοπός λοιπόν της αληθινής ασκήσεως, όπως την εννοεί η Ορθόδοξη παράδοση, είναι να πάψουν οι δυνάμεις της ψυχής, οι σκέψεις, οι συμπεριφορές και οι επιθυμίες να υπηρετούν την εγωκεντρικότητα, να πάψουν να υποκινούνται από το φόβο και την ιδιοτέλεια. Πρόκειται για θεραπευτική μέθοδο.

Η επιθυμία θεραπεύεται με την εγκράτεια, ο θυμός με την ανδρεία και την αγάπη, το λογικό μέρος θεραπεύεται και αποκτά φτερά με την προσευχή. Καταλαβαίνει κάποιος ότι η άσκηση και η καταπολέμηση των παθών αποσκοπεί όχι απλά στην ευσέβεια αλλά στην αλήθεια. Είναι μέθοδος γνώσης του εαυτού μας και των όντων. Και η αλήθεια αυτή μας ελευθερώνει. Αντιθέτως, τα πάθη είναι μια κατάσταση τύφλωσης, ένα νοητό τείχος, που στερεί από τον άνθρωπο την εσωτερική αίσθηση και τον περιορίζει δυναστικά στο άμεσο και ψηλαφητό. «Είναι λοιπόν επικίνδυνο», λέει ένας άγιος, «να κατοικείτε μέσα σε φαντασίες και απάτες, και να μη βλέπετε τις αλήθειες που πρέπει να αγαπάτε, αλλά να βλέπετε αυτά που θέλγουν με το πέταγμά τους». Η απομάκρυνση, έστω και μερική, από τα πράγματα του κόσμου τούτου, και προπαντός η ψυχική αποστασιοποίηση απ' αυτά, μας βοηθά να δούμε τον κόσμο, και όλα μέσα σ' αυτόν, στις αληθινές τους διαστάσεις. Αλλά και η άσκηση μπορεί να παρανοηθεί αποκλειστικά στο πλαίσιο μιας σωματικής σκληραγωγίας. Ας δούμε πως ένας μεγάλος άγιος της ερήμου, ο άγιος Μακάριος, μας οδηγεί από τα εξωτερικά στην ουσία των πραγμάτων: «Καλό η νηστεία, καλό η αγρυπνία, καλό η σωματική άσκηση και η ξενιτεία.

Όλα αυτά είναι προοίμια θεοφιλούς πολιτείας. Είναι όμως αλόγιστο να έχουμε την πεποίθησή μας σ' αυτά και μόνο. Μπορεί ακόμα και να έχουμε κάποια στιγμή αίσθηση της θείας χάριτος. Και παραταύτα, η κακία να εμφωλεύει από κάτω, κρυμμένη, να καλλιεργεί την ψευδαίσθηση και την οίηση της τελειότητας, να στήνει ενέδρες, για να επιτεθεί ληστρικώς στον άνθρωπο». Γι' αυτούς που νομίζουν ότι η άσκηση, η νηστεία, η αγρυπνία, η κακοπάθεια, αρκούν για τη μόρφωση του Χριστού μέσα μας, πρέπει να πούμε ότι όλα αυτά, χωρίς τη μυστική ενέργεια του Πνεύματος στο θυσιαστήριο της καρδιάς, προδίδουν το ίδιο το πνεύμα της ασκήσεως και καλλιεργούν υπερηφάνεια και σκληρότητα. Άσκηση και εγκράτεια και κακοπάθεια δεν μπορεί να έχουν καρπούς σκληρότητας. Η ύπαρξη πρέπει να μεταβεί από την απληστία στη γενναιοδωρία, από την εμπάθεια στην ευγένεια.

Και οι Πατέρες σαφώς προειδοποιούν ότι η σκληρή κακοπάθεια, που νεκρώνει τα πάθη της σαρκός, είναι ανώφελη, εάν η αγάπη προς τον Θεό και τον πλησίον ψυχραίνεται. Καταλαβαίνουμε ότι η πραγματική άσκηση δεν είναι αθλητική επίδοση : πόσο θα νηστέψω, πόσες μετάνοιες θα κάνω, πόση εγκράτεια θα κάνω, για να πάρω bonus. Ο συνειδητοποιημένος μοναχός, πριν νηστέψει και πριν αγρυπνήσει η πριν μετρήσει τα κομποσχοίνια του, έχει ταπεινωθεί, έχει τσαλακώσει το πρόσωπό του, έχει μπει στο δρόμο της υπομονής, έχει αρχίσει να εργάζεται στον χώρο τής καρδιάς, έχει αρχίσει να υποσιάζεται τι σημαίνει η απαίτηση της αγάπης. Έτσι, άσκηση σημαίνει πρωταρχικά στροφή εις εαυτόν, έλεγχος των διαθέσεων και κινήτρων, ψαλίδισμα του θελήματος, με σκοπό την καταστολή των παθών που μας φθείρουν και μας σκοτώνουν — τής φιλαυτίας, της κενοδοξίας, της εγωκεντρικότητας. Έτσι θα ευτρεπίσουμε τον χώρο τής καρδιάς, να γίνει εργαστήριο της χάρης του Θεού. Και η χάρη του Θεού θα επουλώσει τήν άορατη πληγή του ανθρώπου και θα θρονιαστεί εκεί η αγάπη.

Στα γραπτά του αγίου Μακαρίου βρίσκουμε μια εικόνα που μας θυμίζει αρκετά το ταξίδι του αγίου Μπρένταν. Ο άγιος Μακάριος μας μεταφέρει επίσης στον ωκεανό, για να μάς δώσει μια εικόνα του μοναχού, πιο υπαρξιακή: «Όπως οι έμποροι κατέρχονται γυμνοί στα βάθη της θάλασσας, εις θάνατον του ύδατος, έτσι και οι μοναχοί γυμνοί εξέρχονται του κόσμου και κατεβαίνουν στο βυθό της θάλασσας της κακίας και στην άβυσσο του σκότους και από τα βάθη συλλέγουν και φέρνουν στην επιφάνεια πολύτιμους λίθους για την εκκλησία.» Η κάθοδος του μοναχού γίνεται στην άβυσσο της υπάρξεως, εκεί που έρχεται αντιμέτωπος με τις ρίζες των παθών, τον πειρασμό του ακάθαρτου πνεύματος, τον άδη, αλλά και τους πολύτιμους λίθους, που είναι οι αρετές, τα χαρίσματα του Πνεύματος. Βλέπουμε ότι και ο Μπρένταν γίνεται μετανάστης, ποντοπόρος, φθάνει μέχρι τα σύνορα της κολάσεως, εξέρχεται από τη σταθερότητα της γης, γίνεται άοικος, ανέστιος, αμαθής των ανθρωπίνων συναλλαγών και διδαγμάτων, αναζητά όχι ησυχία, τάξη και ασφάλεια, αλλά την αλήθεια. Πάντοτε η μοναστική φιλοσοφία ήταν το αντίβαρο στη συμβατική ηθική και αρετή του κόσμου. Η χριστιανική κοινωνία συχνά παραμένει στην επιφάνεια και καταφέρει ένα συνδυασμό ευαγγελικών αρετών και ιδιοτέλειας. Αγνοεί ότι στην καρδιά, στο βάθος, μακριά από την ασφάλεια και θαλπωρή των γνωρίμων πραγμάτων και συνηθειών, βρίσκεται το εργαστήριο της δικαιοσύνης και της αδικίας, εκεί ο θάνατος, εκεί η ζωή, εκεί ο Θεός, οι άγγελοι, το φως, η βασιλεία.

Αναζητώντας τις αφετηρίες της ασκητικής προσταγής στην Ορθόδοξη παράδοση, παρατηρούμε δύο όψεις. Την αρνητική όψη, που αναφέρεται στη στερητική άσκηση, και τη θετική, που είναι η άσκηση ως πλήρωμα. Η πρώτη δηλώνει την προσπάθεια να

απομακρύνουμε τις ρίζες, τα αίτια και τις αφορμές της εμπάθειας. Η δεύτερη, η αγάπη ως πλήρωμα, είναι η έκφραση της αγάπης προς τον Θεό. Η αυθυπέρβαση γίνεται η φυσική εκδήλωση του αγαπώντος. Βλέπει κανείς τον γέροντα Παΐσιο να αναφέρεται στην πρώτη, και τον γέροντα Πορφύριο να θαυμάζει τη δεύτερη. Ο γέρον Παΐσιος λέει ότι η χάρις του Θεού είναι ακριβό πράγμα, και για να κατοικήσει στον άνθρωπο θέλει πολύ αγώνα, ταπείνωση, αυταπάρνηση, θυσία. Όμως, η αγάπη κάνει την άσκηση να μην είναι ταλαιπωρία. Υπερβαίνει και υπερκαλύπτει τον κόπο, γιατί τίποτε δεν φαίνεται σαν αγώνας, αλλά είναι αρχοντιά, χαρά και ειρήνη. Κι αυτό συμβαίνει επειδή η άσκηση συνδέεται με το σταυρό του Χριστού, είναι μίμηση του σταυρού του Χριστού, που σημαίνει ότι είναι ανταπόκριση και μέθεξη στην αγάπη του Χριστού.

Όπως πολύ όμορφα το εκφράζει ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος, ζούμε το Πάσχα, ζούμε τη λαμπρότητα της θεότητας, όταν θυσιάζουμε καθημερινά τους εαυτούς μας, και κάθε κίνησή μας, στον Χριστό, όπως θυσιάστηκε και εκείνος για μας. Όταν με τα πάθη μας μιμούμεθα το πάθος του. Όταν η ταφή, η ανάσταση και η ανάληψη του γίνονται γεγονότα της προσωπικής μας ύπαρξης. Η άσκηση πρέπει να ξεκινάει από την αγάπη, τη μικρή και ευτελή ανθρώπινη αγάπη και να στοχεύει στην μεγάλη αγάπη του Θεού. Είναι πυράκτωση και διαστολή της ψυχής, ώστε να χωρέσει όλο τον κόσμο. Θα πρέπει επίσης να πούμε ότι το ασκητικό ήθος δεν εκφράζεται μόνο με την εκούσια στέρηση και κόπο, ούτε το ευχαριστιακό ήθος εκδηλώνεται μόνο με την ευχαριστία για τα αγαθά και ωραία.

Ευχαριστία και άσκηση είναι και κάτι άλλο. Είναι η υπομονή στους πειρασμούς και τις θλίψεις, η αποδοχή των αναπάντεχων δοκιμασιών —γιατί η αγάπη πάντα υπομένει. Γι' αυτό και ο άγιος Μπρένταν θα φθάσει στον προορισμό του μέσα από μεγάλες και διάφορες δοκιμασίες. Και ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος μέσα στην θλίψη και την πικρία των πειρασμών δεν παρέλειπε να αναφωνεί το «Δόξα τω Θεώ πάντων ένεκεν».

Η άσκηση και η ευχαριστία συγκροτούν τον πυρήνα της χριστιανικής ζωής, πάντοτε όμως υπάρχει ο κίνδυνος να στερηθούν το πνευματικό τους περιεχόμενο. Ο άνθρωπος μένει συχνά στο φαινόμενο και απορροφείται από το φαινόμενο, το εξωτερικό. Οι θεσμοί, οι τελετές, οι εξωτερικές πράξεις, τα σύμβολα, οι ιεραρχίες, έχουν ένα πλούτο ομορφιάς, που μάς σαγηνεύει να σταθούμε, να μείνουμε εκεί σ' αυτόν τον εντυπωσιακό μικρόκοσμο, που μάς βοηθά να αναπτύξουμε τις δεξιότητές μας η και τις φιλοδοξίες μας. Από την άλλη μεριά, υπάρχει ένας άλλος κίνδυνος: ο κίνδυνος της συνήθειας, της εξοικείωσης, που μας κάνει να χάνουμε και την ουσία και το κάλλος των πραγμάτων. Είτε λοιπόν θαμπωμένοι από αυτό τον κόσμο του μυστηρίου και της ιεραρχίας, είτε βυθισμένοι στη συνήθεια, λησμονούμε ότι όλα αυτά έγιναν και γίνονται για την ζώσα του Θεού Εκκλησία, που είναι

η λογική ψυχή μας.

Προς Θεού, δεν μειώνουμε καθόλου την αξία του ορατού: όλη η οικονομία και διακονία τών μυστηρίων της Εκκλησίας επιτελείται εν δυνάμει Πνεύματος αγίου. Από το Βάπτισμα, τήν Ευχαριστία και όλη τη μυστική λατρεία οι πιστές καρδιές δέχονται την ενέργεια του Πνεύματος, αναπλάθονται με τη δύναμη της χάριτος και δίνουν καρπούς επουράνιους. Τελικά η σωτηρία μας είναι η συνεχής συνεργία της θείας χάριτος με τη δική μας ελευθερία, μέσα σε τούτο τον χώρο της συνεχούς προσωπικής κοινωνίας μας με τον ζωντανό και απρόβλεπτο Θεό. Είναι ένας δρόμος απαιτήσεων, συνειδητής ανταπόκρισης, φιλότιμου, όπως έλεγε ο γέρων Παΐσιος. Ειδάλλως η ίδια η έννοια του μυστηρίου μπορεί να αλλοιωθεί τραγικά. Χωρίς συνεχή ενδοσκόπηση, αυτοέλεγχο, συνειδητότητα και προσωπικό αγώνα όλα μεταβάλλονται σε τυπολατρεία και βέβαια φαρισαϊκή αυτάρκεια. Γίνονται σύμβολα χωρίς τον συμβολιζόμενο.

Έχει κανείς διαβάσει τον μεγάλο ιεροεξεταστή από τους αδελφούς Καραμαζόφ του Ντοστογιέφσκι; Εκεί ο μέγας ιεροεξεταστής λέει στον Χριστό ότι εμείς χτίσαμε το βασίλειό σου πάνω σε τρεις δυνάμεις, που μπορούν να κάνουν τον κόσμο ευτυχημένο, και τις οποίες εσύ απέρριψες: το μυστήριο, το θαύμα, το κύρος. Διδάξαμε ότι δεν είναι η ελεύθερη κρίση τών καρδιών, δεν είναι η αγάπη εκείνο που έχει σημασία, αλλά ένα μυστήριο, το οποίο πρέπει να ακολουθήσει κάποιος τυφλά, ανελεύθερα και με απόλυτη ασφάλεια. Έτσι αγαπητικά ελαφρύναμε το φορτίο των ανθρώπων, και τους επιτρέψαμε ακόμη και να αμαρτάνουν, αρκεί να είναι με την ευλογία μας. Καταλαβαίνουμε πόσο εύκολα ο Χριστιανισμός μεταλλάσσεται σε μια ανελεύθερη θρησκεία υποταγμένων και καθησυχασμένων συνειδήσεων, που έχουν βέβαιη τη σωτηρία τους, αλλά χωρίς μόχθο, χωρίς διάκριση. Στην έρημο ο Χριστός πειράσθηκε από τον διάβολο να κάνει τις πέτρες ψωμί. Ο Χριστός αρνήθηκε το θαύμα, λέγοντας ότι δεν ζει ο άνθρωπος μόνο με ψωμί, αλλά κυρίως με τον λόγο του Θεού. Ο άνθρωπος όμως, και μάλιστα ο άνθρωπος της νεωτερικής και σύγχρονης εποχής, ενέδωσε στον πειρασμό να κάνει τις πέτρες ψωμί. Να τις κάνει ψωμί για να βγάλει λεφτά και για να υποτάξει τους άλλους ανθρώπους, γιατί οι άνθρωποι κυνηγούν το θαύμα.

Ο σύγχρονος πολιτισμός μπαίνει βίαια και μεταλλάσσει την ίδια τη φύση και λειτουργία των κτισμάτων, παραβιάζει τον λόγο τους, προκαθορίζοντας συγκεκριμένες λειτουργίες, προκειμένου να γίνουν προϊόντα της αγοράς. Στους βίους των αγίων το θαύμα ποτέ δεν λειτουργεί για την αλλοίωση της κτίσεως. Ακόμη και στη θεία Ευχαριστία, όπου καινοτομούνται οι φύσεις, δεν μιλάμε για μετουσίωση αλλά για μεταβολή των τιμών δώρων, που ουσιαστικά είναι ο εμπλουτισμός της ύλης από το πλήρωμα της θείας χάριτος, τής θεοποιού ενέργειας. Έτσι, στο ψωμί κατοικεί παν το πλήρωμα της Θεότητας. Δεν είναι η φύση που μετουσιώνεται,

αλλά ο Θεός που αγιάζει με την χάρι του την κτίση του. Καταλαβαίνουμε μετά απ' αυτά πως ο ευχαριστιακός-ασκητικός δρόμος αποτελεί μια πρόταση στη σημερινή πολυεπίπεδη κρίση. Το ευχαριστιακό-ασκητικό ήθος συνιστά τη χρήση των πραγμάτων με βάση την ανάγκη, τη χρεία, το τι και σε ποιο μέτρο συμβάλλει στη σύσταση και συντήρηση της ζωής, υλικής και πνευματικής. Ο άνθρωπος πρέπει να μη περάσει το σύνορο που χωρίζει την ασκητική/ευχαριστιακή χρήση από το πάθος της πλεονεξίας. Έτσι εκδηλώνει και τον σεβασμό του προς την δωρεά της φύσεως. Υπάρχει ένα μικρό περιστατικό στο βίο ενός άλλου αγίου ηγουμένου από την Ιρλανδία.

Όταν κάποτε ο Καίνεχ με τη συνοδεία του οδοιπορούσαν, έμειναν χωρίς τρόφιμα. Ζήτησαν τρόφιμα από κάποιους ψαράδες, αλλά εκείνοι τους αρνήθηκαν. Τότε ένας αδελφός με την ράβδο του αγίου χτύπησε το ποτάμι, και ο Θεός θαυματουργικά τους έφερε ένα ψάρι. Καλά μέχρι εδώ. Όταν όμως ο Καίνεχ, που περίμενε στο κατάλυμά τους, είδε εν Πνεύματι Θεού τον μοναχό του να ρίχνει τη ράβδο, για να πιάσει και άλλο ψάρι, είπε: «Σταμάτα, αυτό λέγεται πλεονεξία. Αρκεί σε μάς αυτό που έχουμε πιάσει». Και ο μοναχός, ακούγοντας τον λόγο του αγίου, έριξε πίσω το ψάρι στο νερό, και επέστρεψε με το ένα ψάρι. Ο Καίνεχ έχει ήθος ασκητικό, που σημαίνει ότι λαμβάνει από το περιβάλλον αυτό που έχει πραγματικά ανάγκη και όχι το περισσόν. Γνωρίζει ότι η ικανοποίηση της επιθυμίας αυξάνει αενάως την πλεονεξία. Γι' αυτό και επιμένει (αυτός και όλη η ευαγγελική και πατερική παράδοση) στα χρειώδη, όσα καλύπτουν τις πραγματικές μας ανάγκες: απλή τροφή, απλό ένδυμα. Έτσι, δεν θα υπάρχει και η ανάγκη της αλόγιστης παραγωγής υποτιθέμενων αγαθών, και ο άνθρωπος θα θεραπευθεί από την αρρώστια της βουλιμίας και την καταναλωτική ψύχωση. Κι αν ασκητικό ήθος σημαίνει ότι λαμβάνω αυτό που έχω ανάγκη, ευχαριστιακό ήθος σημαίνει ότι λαμβάνω αυτό που είναι ευλογημένο. Όταν οι μοναχοί του Μπρένταν έφθασαν σε ένα νησί και έτρεξαν να πάρουν νερό από τις πηγές, ο άγιος τους το απαγόρευσε. Θα γευθούμε μόνον ο,τι μας δίνει ο Χριστός, ο,τι έχει ευλογία, και όχι ο,τι βρίσκουμε στον δρόμο μας η ο,τι ικανοποιεί τις αισθήσεις.

απόσπασμα ΑΣΚΗΣΗ ΚΑΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ

ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ ΜΑΣ

Χρυσοστόμου Κουτλουμουσιανού ιερομονάχου

πηγή : [Ιερά Μονή Χρυσοπηγής - Κρήτη](#)

Πηγή: en-ypomoni-akymento.blogspot.gr